

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 543/2025-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED] a [REDACTED]
zastúpených JUDr. Ivanom Hricom, advokátom, Ing. Kožucha 8, Spišská Nová Ves, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-3C/32/2020 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-3C/32/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. B1-3C/32/2020 konať bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľom **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie každému **1 500 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 172,36 eur** a zaplatiť ich im právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

- Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 16. septembra 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a v nadväznosti na to aj porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-3C/32/2020. Navrhujú, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov, priznal im primerané finančné zadost'učinenie každému 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 543/2025-18 zo 14. októbra 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia v rámci napadnutého konania vystupujú v procesnom postavení žalobcov, ktorí sa žalobou podanou na Okresnom súde Kežmarok 19. marca 2020 domáhajú náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Po námietke miestnej nepríslušnosti zo strany žalovaného bola vec 24. júna 2020 postúpená na (toho času) mestský súd. Po ukončení písomnej časti súdneho konania bola 12. októbra 2022 súdu zaslaná žiadosť sťažovateľov o nariadenie pojednávania.

4. V priebehu napadnutého konania došlo k opakovanej zmene zákonného sudcu, a to 11. januára 2023, 18. mája 2023 a 5. októbra 2023. S výnimkou zabezpečenia úkonov súvisiacich s doručovaním písomností žiadne ďalšie úkony zo strany konajúceho súdu uskutočnené neboli. Sťažovatelia sa domáhali plynulého postupu v konaní aj prostredníctvom sťažnosti podanej predsedníčke súdu 24. júla 2025. Mestský súd v odpovedi na podanú sťažnosť konštatoval prítomnosť prieťahov v napadnutom konaní a dôvodnosť podanej sťažnosti. Zároveň poukázal na to, že zákonnému sudcovi boli pridelené aj ďalšie veci na prejednanie a rozhodnutie, pričom ponecháva na zvážení zákonného sudcu postup, aký vo veci zvolí.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu ich v bode 1 označených práv. Dôvody porušenia označených práv sťažovatelia identifikujú v absolútnej pasivite súdu. Konštatujú, že posledný prejav záujmu o konanie zo strany súdu bol 5. októbra 2023, keď došlo k zmene zákonného sudcu, hoci ani tento úkon priamo nesmeroval k prejednaniu a rozhodnutiu vo veci. S výnimkou úkonov nevyhnutných na zabezpečenie písomnej časti konania žiadne ďalšie úkony realizované neboli.

6. Sťažovatelia sa zaoberajú aj jednotlivými kritériami, ktoré ústavný súd berie do úvahy pri rozhodovaní o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. K zložitosti veci uvádzajú, že rozhodovanie v konaní o náhradu škody spôsobenej nezákonným úradným postupom môže vykazovať istú mieru náročnosti, dodávajú však, že na dĺžku trvania konania má vplyv len pasivita konajúceho súdu. Vylučujú negatívny dopad vlastného pričinenia konania na dĺžku trvania napadnutého konania.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

7. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/714/2025 doručenom ústavnému súdu 7. novembra 2025 v podstatnom uviedol, že po postúpení veci (18. mája 2020) boli vykonávané úkony spojené s prípravou pojednávania. S účinnosťou od 1. júla 2022 bol zákonný sudca preložený na Krajský súd v Bratislave, od toho času bolo oddelenie bez zákonného sudcu. Zákonnému sudcovi na mestskom súde bol spis pridelený na prejednanie a rozhodnutie 12. augusta 2025, ten dal 17. októbra 2025 pokyn na nariadenie pojednávania na 28. november 2025. Mestský súd vzhľadom na okolnosti prípadu uviedol, že v priebehu napadnutého konania došlo zo strany prvoinštančného súdu k priet'ahom, keď v období od 19. októbra 2022 do 12. augusta 2025 nekonal vo veci plynule, pričom priet'ahy boli zapríčinené zmenou zákonných sudcov.

8. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľov na zaujatie stanoviska k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, ako aj s vyjadrením mestského súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Podstatou argumentácie sťažovateľov v súvislosti s namietanými priet'ahmi (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a tiež s tým súvisiacim namietaným porušením ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní je ich tvrdenie o nečinnosti mestského súdu.

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (IV. ÚS 250/2025).

12. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Povinnosť súdu a sudcu konať bez priet'ahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

13. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitnosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmet napadnutého konania patrí v zásade medzi bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov. Nadmernú skutkovú či právnu náročnosť sporu nekonštatoval ani samotný mestský súd.

14. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľov, ústavný súd uvádza, že v ich postupe nevzhliadol okolnosti majúce negatívny vplyv na priebeh napadnutého konania.

15. Tretím hodnotiacim kritériom je postup mestského súdu. V prvom rade je potrebné uviesť, že na základe poskytnutých informácií z mestského súdu bolo zistené, že po uskutočnení pojednávania 28. novembra 2025 bol ďalší termín pojednávania určený na 15. december 2025 (toto pojednávanie sa nekonalo z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu). Na ďalšom pojednávaní konanom 19. decembra 2025 mestský súd vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu sťažovateľov zamietol (ďalej len „rozsudok mestského súdu“). Proti rozsudku mestského súdu sťažovatelia podali odvolanie 20. januára 2026, ktoré dosiaľ nebolo predložené odvolaciemu súdu.

16. Na základe uvedeného tak vyplýva, že v rámci napadnutého konania obdobie od postúpenia veci (24. júna 2020) do vydania (neprávoplatného) rozsudku mestského súdu trvalo 5 a pol roka, pričom napadnuté konanie stále prebieha a mestský súd v súčasnosti vykonáva úkony súvisiace s predložením veci odvolaciemu súdu.

17. Ústavný súd s poukazom na priebeh napadnutého konania musí konštatovať, že v postupe mestského súdu vzhliadol primárne jeho nečinnosť. Tá trvala počas obdobia od októbra 2022 až do októbra 2025 (keď mestský súd 17. októbra 2025 určil termín pojednávania na 28. november 2025). Ako vyplýva z vyjadrenia mestského súdu, v uvedenom období bolo súdne oddelenie bez zákonného sudcu, teda vznik priesťahov je možné jednoznačne pripísať na vrub mestskému súdu. A táto nečinnosť nebola z pohľadu posudzovania vzniknutých priesťahov ničím odôvodnená.

18. V tejto súvislosti ústavný súd zároveň uvádza, že od účastníkov konania obracajúcich sa na všeobecné súdy s dôverou, že bude v ich veci spravodlivo a včas rozhodnuté, nie je možné spravodlivo požadovať, aby „strpeli“ nedostatky na strane všeobecného súdu (resp. štátu) spôsobené zlou organizáciou práce či v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia súdov. Ústavný súd v zmysle svojej konštantnej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že štát je primárne zodpovedný za to, aby zabezpečil dostatočné personálne a materiálno-technické podmienky pre riadny výkon spravodlivosti a nedostatky v tejto oblasti v žiadnom prípade nesmú byť na ujmu právam účastníkov konania, v tomto prípade sťažovateľov.

19. Po zhodnotení všetkých okolností prípadu preto ústavný súd dospel v danej veci k záveru (s poukazom na uvedenú nečinnosť), že napadnuté konanie trpí priesťahmi, ktoré idú na vrub postupu mestského súdu. V napadnutom konaní sa nepostupovalo v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia veci.

20. Vzhľadom na uvedené preto ústavný súd uzatvára, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

21. Ústavný súd s poukazom na sťažovateľmi namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v súvislosti s priesťahmi v napadnutom konaní uvádza, že vzhľadom na intenzitu zásahu do práva sťažovateľov na konanie bez zbytočných priesťahov túto v okolnostiach veci nevyhodnotil ako majúcu charakter extrémnych priesťahov, resp. odňatia spravodlivosti. Preto ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

22. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní, pričom napadnuté konanie stále prebieha, mestskému súdu prikázal, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

23. Keďže ústavný súd rozhodol, že právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez prietáhov (podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) bolo porušené, zaoberal sa aj ich žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Požadovali priznanie zadosťučinenia 5 000 eur každému zo sťažovateľov. Odôvodňovali to neprimeranou dĺžkou napadnutého konania, jeho predmetom a nevykonaním žiadneho pojednávania vo veci (ku dňu podania ústavnej sťažnosti).

24. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

25. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na obdobie celkovej nečinnosti mestského súdu v rámci jeho priebehu, že sťažovatelia sa o vznik prietáhov nepričinili, pričom prihliadol aj na vydanie (neprávoplatného) rozsudku mestského súdu, preto rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia každému zo sťažovateľov 1 500 eur (bod 3 výroku nálezu). Ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhovел tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovatelia žiadali priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

26. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 1 172,36 eur (bod 4 výroku nálezu).

27. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“). Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb; zníženie sa uplatní pri zastupovaní druhej a ďalšej osoby. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 po znížení o 50 % pri zastupovaní dvoch alebo viacerých sťažovateľov je 185,50 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľom vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony

právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti).

28. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2026

Libor Duľa
predseda senátu